

Akcija za ljudska prava (HRA)

Predlozi u odnosu na Radnu verziju Zakona o sudovima od 9. juna 2014.

10-11.07.2014.

Obaveznost sudske vlasti

Član 3

Sud je dužan da zakonito, objektivno i blagovremeno odlučuje u pravnoj stvari za koju je nadležan.

HRA: Naziv člana 3 preimenovati u „Obaveze sudske vlasti“ s obzirom da se tekst iz navedenog člana odnosi na obaveze, a ne obaveznost.

Umjesto riječi „objektivno“ trebalo bi unijeti riječ „nepristrasno“, što je bolja odrednica u odnosu na obavezu sudije da sudi nepristrasno u odnosu na stranke i i predmet spora.

.....

Nepriistrasnost

Član 6

Svako ima pravo na nepristrasno suđenje u razumnom roku.

HRA: Ovaj član je suvišan s obzirom da je ova obaveza propisana članom 3.

.....

Pravo na udruživanje

Član 9

Sudije imaju pravo na profesionalno udruživanje

HRA: Ovaj član bi trebalo izmjestiti u Zakon o sudskom savjetu i pravima i dužnostima sudija, s obzirom da pripada korpusu prava sudija.

Mi predlažemo da se svakako dodatno razmotri uvođenje posebnih poglavlja prava i dužnosti sudija – po uzoru na hrvatske i slovenačke zakone u Zakon o SS-u I pravima I dužnostima sudija

.....

Sudovi

Član 11

Alternativa 1 :

Sudovi su:

- 1) sud za prekršaje;
- 2) osnovni sud;
- 3) Viši sud za prekršaje Crne Gore (u daljem tekstu: Viši sud za prekršaje);
- 4) viši sud;
- 5) privredni sud;
- 6) Apelacioni sud Crne Gore (u daljem tekstu: Apelacioni sud);
- 7) Upravni sud Crne Gore (u daljem tekstu: Upravni sud);
- 8) Vrhovni sud Crne Gore (u daljem tekstu: Vrhovni sud).

HRA: Podržavamo alternativu 1, odnosno da se postojeći organi za prekršaje ne pripajaju osnovnim sudovima već da se organizuju kao samostalne sudske jedinice, jer ukoliko dođe do pripajanja prijeti zagušenje zbog velikog broja predmeta, a samim tim i zastara, što će neminovno dovesti do gubitka po budžet države.

.....

Sud za prekršaje

O s n i v a n j e

Opcija II

- 1) Sud za prekršaje u Baru- za teritoriju opštine Bar i Ulcinj;
- 2) Sud za prekršaje u Bijelom Polju—za teritoriju opštine Bijelo Polje, Andrijevića, Berane, Gusinje, Žabljak, Kolašin, Mojkovac, Petnjica, Plav, Pljevlja i Rožaje, sa područnom jedinicom u Beranama (za teritoriju opština, Berane, Andrijevića, Gusinje, Petnjica, Plav i Rožaje) i područnom jedinicom u Pljevljima (za teritoriju opština Pljevlja i Žabljak);
- 3) Sud za prekršaje u Budvi-za teritoriju opštine Budva, Kotor i Tivat; 4) Sud za prekršaje u Nikšiću -za teritoriju opštine Nikšić, Plužine i Šavnik;
- 5) Sud za prekršaje u Podgorici-za teritoriju opštine Podgorica, Danilovgrad i Cetinje i
- 6) Sud za prekršaje u Herceg Novom-za teritoriju opštine Herceg Novi.

HRA: Podržavamo opciju II, jer odgovara obavezi države iz čl. 4- ostvaruje se bolja dostupnost sudova.

.....

Nadležnost

Član 11b

Sud za prekršaje vodi postupak po zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka i po zahtjevu za sudsko odlučivanje:

HRA: Precizirati čl. 11b i dopuniti ga „na osnovu Zakona o prekršajima“?

.....

2. Viši sud

Osnivanje

Član 14

Viši sudovi su:

- 1) Viši sud u Bijelom Polju - za područja osnovnih sudova u: Bijelom Polju, Beranama, Žabljaku, Kolašinu, Plavu, Pljevljima i Rožajama i
- 2) Viši sud u Podgorici - za područja osnovnih sudova u: Podgorici, Baru, Danilovgradu, Kotoru, Nikšiću, Ulcinju, Herceg-Novom i Cetinju.

Nadležnost

Član 15

... Izuzetno, od stava 1 ovog člana a nezavisno od pravila o mjesnoj nadležnosti u Višem sudu u Podgorici osniva se specijalizovano odjeljenje koje je nadležno da sudi u krivičnom postupku za sljedeća krivična djela:

HRA: Kao što je predviđeno osnivanje Specijalnog tužilaštva tako predvidjeti osnivanje Specijalnog suda, umjesto zadržavanja postojećeg rješenja o specijalizovanom vijeću pri Višem sudu. Jedino tako novi sud u novoj organizaciji, s odgovarajućim tehničkim uslovima može da odgovori na zahtjeve suđenja za organizovani kriminal, korupcije, terorizma i ratnih zločina. Postojeći Viši sud u PG ima samo dvije sudnice od kojih nijedna nije adekvatna, a obje se dijele sa sudijama prvog stepena.

.....

3. Privredni sud

Osnivanje

Član 16

Privredni sud se osniva za teritoriju Crne Gore, sa sjedištem u Podgorici.

HRA: S obzirom da se Privrednom sudu u Podgorici dodaju predmeti iz nadležnosti Privrednog suda u Bijelom Polju mora se pronaći adekvatan prostor, s obzirom da je postojeća zgrada neuslovna i na sadašnji broj predmeta i službenika ne omogućava dobre uslove za rad.

U VEZI NOVE TERITORIJALNE ORGANIZACIJE – predlažemo svakako sprovođenje dodatne rasprave.

.....

Proširena sjednica Vrhovnog suda

Član 25

Proširenu sjednicu Vrhovnog suda čini: Opšta sjednica Vrhovnog suda i predsjednici

Apelacionog suda, Upravnog suda i viših sudova.

Proširena sjednica vrši poslove utvrđene zakonom.

HRA: U odnosu na čl.25 stav 3 precizirati kojim zakonom se utvrđuju ti poslovi - "ovim" zakonom ili/i drugim.

.....

Evidencija sudske prakse

Član 28

U sudovima se vodi evidencija sudske prakse.

Način vođenja evidencije sudske prakse i objavljivanje odluka određuje se Sudskim poslovníkom.

HRA: Predlažemo izmjenu gore navedenog člana:

Sudovi objavljuju svoje odluke i vode i obezbjeđuju evidenciju sudske prakse.

Način vođenja evidencije sudske prakse i objavljivanje odluka određuje se Sudskim poslovníkom.

.....

1. Predsjednik suda

Rukovođenje

Član 30

HRA: U ovom članu propisati da je predsjednik suda i sudija tog suda koji uz sudijsku funkciju obavlja i poslove sudske uprave. Uzeti u obzir hrvatski zakon koji jasno precizira da predsjednik suda u sudovima koji broje više od 20 sudija ne mora da sudi, a inače sudi.

.....

3. Slučajna dodjela predmeta

D o d j e l a p r e d m e t a

Član 34

Predmeti se dodjeljuju u rad bez odlaganja, prema godišnjem rasporedu poslova, metodom slučajne dodjele predmeta.

Predmeti koji su bili dodijeljeni u rad sudiji koji više ne vrši sudijsku funkciju u tom sudu dodjeljuju se novoizabranom sudiji, odnosno drugom sudiji koji je godišnjim rasporedom poslova određen da postupa po predmetima iz određene pravne oblasti, a ako to nije moguće, dodjeljuju se na način iz stava 1 ovog člana.

Predmeti sudije koji je spriječen da vrši sudijsku funkciju više od tri mjeseca, sudije kome je predmet oduzet, kao i u slučaju izuzeća sudije, dodjeljuju se u rad drugim sudijama tog suda u skladu sa stavom 1 ovog člana.

HRA: U stavu 2, predlažemo da se propiše da se predmeti sudije koji više ne vrši sudijsku funkciju ponovo raspoređuju slučajnom dodjelom predmeta ili novoizabranom sudiji, a nikako „drugom sudiji koji je godišnjim rasporedom poslova određen da postupa po predmetima iz određene pravne oblasti“

.....

O d u z i m a n j e d o d i j e l j e n o g p r e d m e t a

Član 36

Dodijeljeni predmet oduzima se sudiji ili vijeću samo ako se utvrdi da neopravdano ne postupaju u predmetu, zbog izuzeća ili ako je sudija spriječen da vrši sudijsku funkciju više od tri mjeseca.

Predmeti čija je hitna priroda određena zakonom, mogu se oduzeti sudiji ako sudija, zbog odsutnosti ili spriječenosti, nije u mogućnosti da u istima postupa blagovremeno i u zakonskom roku.

Predmet oduzima predsjednik suda rješenjem.

Rješenje o oduzimanju dostavlja se sudiji ili vijeću kojem je predmet oduzet. Protiv rješenja o oduzimanju predmeta dozvoljen je prigovor predsjedniku neposredno višeg suda, a protiv rješenja predsjednika Vrhovnog suda, Opštoj sjednici, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Odluka će se donijeti u roku od dva dana od prijema prigovora.

Prigovor ne zadržava izvršenje rješenja.

Ako se prigovor usvoji, predmet ostaje kod sudije ili vijeća kojem je oduzet

HRA: Predlažemo da u odnosu na čl.36 st.6 prigovor sudije zadržava izvršenje rješenja o oduzimanju predmeta, kako bi se i na taj način sačuvala nezavisnost sudije, do donošenja konačne odluke.

.....

Pravo uvida u sudski predmet

Član 37

Predsjednik suda ima pravo uvida u predmete u tom sudu povodom:

- predstavke stranke;
- pokretanja postupka za utvrđivanje disciplinske odgovornosti;
- pokretanja postupka za razrješenje sudije;
- zahtjeva za izuzeće sudije;
- zahtjeva za ubrzanje postupka (kontrolni zahtjev);
- oduzimanja predmeta dodijeljenog u rad, i
- u drugim slučajevima kada je to po zakonu neophodno radi rukovođenja sudom, poštovanja rokova ili odlučivanja o podnijetom zahtjevu.

U slučajevima iz stava 1 ovog člana, predsjednik suda može zahtijevati od sudije da mu u pisanoj formi dostavi podatke ili izvještaj o predmetima i razlozima zbog kojih predmeti nijesu završeni u zakonskom ili razumnom roku.

HRA: U odnosu na stav 1 alineja 7 sporno je po kom to zakonu? Precizirati po kom zakonu u odnosu na „kada je to po zakonu neophodno radi rukovođenja sudom”.

.....

Djelokrug radne sjednice sudija

Član 40

Sjednica sudija:

- 1) daje mišljenje o kandidatima za predsjednika suda i kandidatima za sudije, iz tog suda;
- 2) zauzima ili mijenja pravni stav u predmetima iz nadležnosti tog suda od značaja za sudsku praksu;
- 3) predlaže zauzimanje ili promjenu načelnog pravnog stava;
- 4) razmatra izvještaje o radu suda;
- 5) razmatra pitanja od značaja za suđenje, stručno usavršavanje, organizaciju rada suda i vrši druge poslove određene ovim zakonom.

Sjednica sudija zauzima pravni stav kad se utvrdi da o pitanjima primjene zakona postoje razlike u shvatanjima između pojedinih vijeća ili sudija tog suda ili kada jedno vijeće ili sudija odstupa od ranije utvrđenog pravnog stava.

Pravni stav koji je zauzela sjednica sudija obavezujući je za sve sudije tog suda.

O zauzetom pravnom stavu iz stava 2 ovog člana vodi se evidencija i prati njihova primjena.

U sudovima u kojima nijesu obrazovana sudska odjeljenja, sjednica sudija, pored

poslova određenih ovim zakonom, vrši i poslove sjednice odjeljenja.

HRA: Smatramo da je stav 3 neprihvatljiv i kosi se sa načelom nezavisnosti svakog sudije i ustavnim odredbama čl. 118-119, 124 (koje propisuju da je sudija vezan prilikom odlučivanja jedino Ustavom, zakonom, potvrđenim međunarodnim ugovorima, a da jedino Vrhovni sud obezbjeđuje jedinstvenu primjenu prava), pa ga treba brisati. Ovakvo rješenje ne postoji u važećem čl. 96 i unazađuje dostignute garancije nezavisnosti sudijske funkcije.

.....

Nadležnost Ministarstva pravde

Član 48

Ministarstvo pravde, preko pravosudnog inspektora, vrši nadzor u sudovima u odnosu na:

- 1) organizovanje rada u sudovima, u skladu sa ovim zakonom i Sudskim poslovníkom;
- 2) postupanje po predstavkama i pritužbama na rad sudova;
- 3) rad Sekretarijata Sudskog savjeta u dijelu poslova koji se odnose na sudsku upravu;
- 4) rad pisarnice i arhive;
- 5) naplatu novčanih kazni, troškova krivičnog postupka, oduzimanje imovinske koristi i sudskih taksi;
- 6) postupanje po depozitima;
- 7) vođenje poslovnih knjiga za novčano i materijalno poslovanje sa strankama;
- 8) vođenje odgovarajućih - propisanih evidencija;
- 9) druge poslove vezane za pravilan rad i poslovanje sudske uprave.

Ministarstvo pravde postupa po pritužbama i predstavkama građana koje se odnose na poslove sudske uprave.

HRA: Predlažemo da se kao posebna tačka propiše nadležnost ministarstva pravde za nadzor u odnosu na sistem slučajne dodjele predmeta

.....

Pravo na razgledanje spisa

Član 66

Sud je dužan da omogući strankama i njihovim zastupnicima razgledanje, prepisivanje i kopiranje sudskih spisa odmah po obraćanju, a najkasnije u roku od tri dana.

Stranka ili drugo lice kojem je uskraćeno pravo na razgledanje spisa, ima pravo da se predstavkom obrati predsjedniku suda, koji je dužan da u roku iz stava 1 ovog člana odluči da se spisi stave na uvid.

Pravila o prostorijama u kojima se razgledaju spisi, o troškovima prepisivanja i kopiranja spisa, kao i obavezama službenika u sudu, određuju se Sudskim poslovníkom.

HRA: Predlažemo promjenu roka iz stava 1, i da glasi „odmah po obraćanju, a najkasnije u roku od 24h“, iz više razloga, u cilju poštovanja prava na odbranu, ekonomičnosti postupka – sprečavanja odlaganja suđenja, itd.

.....

Obezbjedeње uslova za rad

Član 68

U sudovima održavanje reda, zaštitu lica i imovine, kao i druge poslove propisane zakonom vrši policija u skladu sa ovlašćenjima propisanim zakonom kojim se uređuju unutrašnji poslovi.

HRA: Predlažemo uvođenje sudske policije, kako je ranije bilo i propisano, umjesto redovne policije i službenika koji nisu posebno obučeni i kojih nema dovoljno

.....

HRA: U odnosu na čl.72 i 73 – Označavanje, vođenje i čuvanje spisa i Obnavljanje spisa predlažemo da se unese odredba o obaveznosti skeniranja spisa, radi trajnijeg čuvanja i lakšeg slanja u slučaju takve potrebe. To bi PRIS trebalo da omogućí.

.....

U odnosu na Zakon o SS-u I pravima I dužnostima sudija

Razmotriti zadržavanje kriterijuma dostojnosti da se bude sudija. Ranije smo protestovali protiv ocjenjivanja ovog kriterijuma ocjenom od 1-5, već apelovali da on postoji, ali da se ocjenjuje prosto dostojan, nedostojan – odnosno, zadovoljava, nezadovoljava.

Vjerovatno ćemo uskoro imati i dodatne sugestije. Ovoliko za danas (11.07.2014).

Zahvaljujem na pažnji,

Tea Gorjanc-Prelević,
izvršna direktorica NVO Akcija za ljudska prava (HRA)